Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0077

ELi laienemisstrateegia

Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2026. aasta resolutsioon ELi laienemisstrateegia kohta (2025/2110(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (ELi leping), eriti selle artiklit 49,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping),

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 23.–24. juuni 2022. aasta, 29.–30. juuni 2023. aasta, 26.–27. oktoobri 2023. aasta, 14.–15. detsembri 2023. aasta, 27. juuni 2024. aasta ja 17. detsembri 2024. aasta järeldusi ning 21.–22. juunil 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistujariigi järeldusi, mida tuntakse ka Kopenhaageni kriteeriumidena,

– võttes arvesse oma 13. detsembri 2023. aasta resolutsiooni Kopenhaageni kriteeriumide kehtestamisest 30 aasta möödumise ja ELi laienemispoliitikale lisatõuke andmise kohta[1],

– võttes arvesse ELi assotsieerimislepinguid Albaania[2], Bosnia ja Hertsegoviina[3], Gruusia[4], Kosovo[5], Moldova Vabariigi (edaspidi

---

1 ELT C, C/2024/4173, 2.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4173/oj.
2 ELT L 107, 28.4.2009, lk 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
3 ELT L 164, 30.6.2015, lk 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.
4 ELT L 261, 30.8.2014, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/494/oj.
5 ELT L 71, 16.3.2016, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/342/oj.

„Moldova“)[6], Montenegro[7], Põhja-Makedoonia[8], Serbia[9], Türgi[10] ja Ukrainaga[11],

– võttes arvesse komisjoni 4. novembri 2025. aasta teatist pealkirjaga „2024. aasta teatis ELi laienemise kohta“ (COM(2025)0690) ning varasemaid iga-aastaseid selleteemalisi teatisi,

– võttes arvesse oma resolutsioone Kosovot[12], Serbiat[13], Albaaniat[14], Bosniat ja Hertsegoviinat[15], Põhja-Makedooniat[16], Montenegrot[17], Ukrainat[18], Moldovat[19], Gruusiat[20] ja Türgit[21] käsitlevate komisjoni 2023. ja 2024. aasta aruannete kohta,

– võttes arvesse oma 13. märtsi 2024. aasta resolutsiooni tihedamate suhete kohta ELi ja Armeenia vahel ja vajaduse kohta sõlmida Aserbaidžaani ja Armeenia vaheline rahuleping[22],

– võttes arvesse oma 29. veebruari 2024. aasta resolutsiooni ELi integratsiooni süvendamise kohta tulevast laienemist silmas pidades[23],

– võttes arvesse komisjoni 20. märtsi 2024. aasta teatist laienemiseelsete reformide ja poliitika läbivaatamise kohta (COM(2024)0146),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi 23. novembri 2022. aasta soovitust nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning

---

6 ELT L 260, 30.8.2014, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/492/oj.
7 ELT L 108, 29.4.2010, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
8 ELT L 84, 20.3.2004, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
9 ELT L 278, 18.10.2013, lk 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.
10 ELT L 361, 31.12.1977, lk 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1964/732/oj.
11 ELT L 161, 29.5.2014, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.
12 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0094.
13 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0093.
14 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0155.
15 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0156.
16 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0157.
17 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0130.
18 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0175.
19 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0131.
20 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0158.
21 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0092.
22 ELT C, C/2024/6555, 12.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6555/oj.
23 ELT C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ELi uue laienemisstrateegia kohta[24],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III)[25],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrust (EL) 2024/1449, millega luuakse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu[26],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrust (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu[27],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. märtsi 2025. aasta määrust (EL) 2025/535, millega luuakse Moldova Vabariigi reformi- ja kasvurahastu[28],

– võttes arvesse 19.–20. juunil 2003. aastal Thessaloníkis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistujariigi järeldusi,

– võttes arvesse 17. mail 2018. aastal Sofias, 6. mail 2020. aastal Zagrebis, 6. oktoobril 2021. aastal Brdo pri Kranjus, 6. detsembril 2022. aastal Tiranas, 13. detsembril 2023. aastal Brüsselis ja 18. detsembril 2024. aastal Brüsselis toimunud ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumiste deklaratsioone,

– võttes arvesse 28. augustil 2014 algatatud Berliini protsessi,

– võttes arvesse 7. mail 2009. aastal Prahas, 29.–30. septembril 2011 Varssavis, 28.–29. novembril 2013 Vilniuses, 21.–22. mail 2015 Riias ning 24. novembril 2017 ja 15. detsembril 2021 Brüsselis toimunud idapartnerluse tippkohtumiste ühisdeklaratsioone,

– võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta soovitust nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb idapartnerlust 2020. aasta juuni tippkohtumise eel[29],

– võttes arvesse oma 22. oktoobri 2025. aasta resolutsiooni polariseerumise ja sagenenud represseerimise kohta Serbias üks

---

24 ELT C 167, 11.5.2023, lk 105.
25 ELT L 330, 20.9.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
26 ELT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.
27 ELT L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.
28 ELT L, 2025/535, 21.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/535/oj.
29 ELT C 362, 8.9.2021, lk 114.

aasta pärast Novi Sadi tragöödiat[30],

– võttes arvesse oma 13. veebruari 2025. aasta resolutsiooni Gruusia poliitilise olukorra jätkuva halvenemise kohta[31],

– võttes arvesse komisjoni ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 29. novembri 2023. aasta ühisteatist ELi ja Türgi vaheliste poliitiliste, majandus- ja kaubandussuhete olukorra kohta (JOIN(2023)0050),

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 2. aprilli 2025. aasta arvamust komisjoni 2024. aasta laienemispaketi kohta – Lääne-Balkani riigid ja Türgi,

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 10. jaanuari 2022. aasta eriaruannet 01/2022 pealkirjaga „ELi toetus õigusriigi toimimisele Lääne-Balkani riikides: pingutustest hoolimata ei ole põhiprobleemid endiselt lahendatud“,

– võttes arvesse komisjoni 2024. ja 2025. aasta aruandeid õigusriigi olukorra kohta,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0016/2026),

A. arvestades, et ELi laienemisprotsess on mõnes kandidaatriigis viimastel aastatel märkimisväärselt edenenud; arvestades, et üheksal riigil, kes praegu ELiga ühineda soovivad, on kandidaatriigi staatus ning mõnel neist on see olnud juba palju aastaid; arvestades, et ühinemisläbirääkimiste alustamine Ukraina ja Moldovaga on aidanud luua laienemispoliitika uut dünaamikat;

B. arvestades, et laienemine on üks ELi tugevamaid välispoliitika- ja geopoliitilisi vahendeid ning on jätkuvalt Euroopa pikaajalise julgeoleku, rahu, stabiilsuse ja heaolu peamine liikumapanev jõud, mis põhineb ühistel demokraatlikel väärtustel; arvestades, et laienemine on ajalooline ja ainulaadne võimalus, millel on nii ELi liikmesriikide kui ka laienemisprotsessis osalevate riikide jaoks märkimisväärsed sotsiaal-majanduslikud, poliitilised ja julgeolekueelised;

C. arvestades, et viimasest laienemisteemalisest Eurobaromeetri aruandest nähtub, et Euroopa Liidu edasist laienemist toetab 56 % ELi kodanikest ja kõige soositum kandidaatriik on Ukraina, tingimusel et kõik ELi liikmesuse kriteeriumid on täidetud;

D. arvestades, et Eurobaromeetri aruande kohaselt on varasemad

---

30 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0248.
31 ELT C, C/2025/2251, 29.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2251/oj.

laienemisvoorud toonud suurimat kasu majanduskasvu ja konkurentsivõime valdkonnas ning tähtsuselt järgmised kasutegurid on olnud ELi tugevam ülemaailmne mõju ning suurem julgeolek ja parem kaitse;

E. arvestades, et ELiga ühinemise protsess annab iseenesest käegakatsutavaid tulemusi, kusjuures EL jääb selles protsessis osalevate riikide peamiseks poliitiliseks, majanduslikuks ja kaubanduspartneriks; arvestades, et Lääne-Balkani riikide ja ELi vahelise kaubanduse kogumaht suurenes pärast stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingute jõustumist 62 %; arvestades, et põhjalikel ja laiaulatuslikel vabakaubanduslepingutel oli Moldovale ja Ukrainale nii kaubanduse kui ka majandusarengu seisukohast ümberkujundav mõju, suurendades nende kaubandust vastavalt 65,4 % ja 64,7 %;

F. arvestades, et Venemaa täiemahuline agressioonisõda Ukraina vastu ohustab tõsiselt julgeolekut nii Euroopas kui ka mujal, mis näitab, et mittelaienemisega kaasnevad märkimisväärsed strateegilised kulud ning see õõnestab kogu Euroopas julgeolekut ja stabiilsust; arvestades, et kuna laienemisprotsess jäi viimastel aastatel seisma, tekkis vaakum, mida hakkasid täitma Venemaa, Hiina ja teised kahjulikud ELi-välised osalejad; arvestades, et Venemaa sekkub hübriidohuoperatsioonide, sealhulgas valimistesse sekkumise ning välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste kampaaniate kaudu tahtlikult idapartnerluse ja Lääne-Balkani riikidesse, püüdes nendes riikides ELiga ühinemise protsessi peatada ja ohustades julgeolekut nii nendes piirkondades kolme kandidaatriigi territooriumi osade ebaseadusliku okupeerimise kaudu kui ka kogu maailmajaos;

G. arvestades, et Hiina mõju laieneb ohtlikult, alates majandusliku sõltuvuse projektidest kuni julgeolekukoostööni, eelkõige Lääne-Balkanil ja Gruusias, kuna ta kasutab jätkuvalt ära mitmes laienemisprotsessis osalevas riigis esinevat poliitilist ebastabiilsust ja institutsioonilisi nõrkusi, et õõnestada nende liikumist ELiga integreerumise ja demokraatliku valitsemistava poole;

H. arvestades, et laienemine on tulemuspõhine protsess, mille nurgakiviks jäävad pöördumatud edusammud õigusriigi, demokraatia ja põhiväärtuste valdkonnas; arvestades, et iga riigi ühinemine ELiga sõltub püsivatest, põhjalikest ja pöördumatutest reformidest põhivaldkondades, alustades õigusriigist ja demokraatlike institutsioonide toimimisest; arvestades, et riigis elluviidud vajalike reformide kvaliteet määrab kindlaks ühinemise ajakava;

I. arvestades, et EL on jätkuvalt ühinemiseelse abi instrumendi IPA III, Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskava, Lääne-Balkani rahastu, Ukraina rahastu, Moldova rahastu, naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ ning makromajandusliku finantsabi kaudu suurim investeeringute allikas ja finantsabi andja;

J. arvestades, et kandidaatriikide poliitika vastavusse viimine ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga (ÜVJP) on endiselt üks peamisi ELiga ühinemise eeltingimusi;

K. arvestades, et laienemist käsitlev otsustusprotsess on sätestatud ELi lepingu artiklis 49 ja iga kandidaatriigi jaoks koostatud läbirääkimisraamistikes;

L. arvestades, et Euroopa Parlament on ühinevatele riikidele endiselt usaldusväärne partner ja sellise laienemisprotsessi toetaja, mis võimaldab institutsionaalseid ja sotsiaal-majanduslikke reforme kodanike hüvanguks;

Laienemise geostrateegiline mõõde

1. kordab, et pidades silmas Venemaa täiemahulist agressioonisõda Ukraina vastu, korduvaid piiririkkumisi, hübriidrünnakuid ja muud oma naabrite vastast vaenulikku tegevust ning teisi ühiseid geopoliitilisi probleeme, mis nõuavad pikaajalist poliitilist demokraatlikku visiooni ja julgeid otsuseid ja samme Euroopa projekti lõpuleviimiseks, on laienemine strateegiline vastus uuele geopoliitilisele reaalsusele ja äärmiselt tähtis investeering ELi julgeolekusse ja stabiilsusesse;

2. kordab, et laienemine on kasulik nii praegustele kui ka tulevastele liikmesriikidele; rõhutab, et poliitiliselt on hädavajalik näidata, et ELi on laienemisprotsessile aktiivselt pühendunud, muu hulgas selleks, et kaitsta ELi usaldusväärsust laienemisprotsessis osalevate riikide ja nende ühiskonna silmis; toonitab, et ELi laienemine tugevdab Euroopa julgeolekut ja majandust; rõhutab veel kord, et kooskõlas Lääne-Balkani riikide, Ukraina ja Moldova rahva püüdlustega on nende riikide tulevik ELis; rõhutab, et mittelaienemise kulud ületavad protsessi lõpuleviimise kulusid ja võivad tekitada geopoliitilisi halle tsoone, mis on kaitsetud selliste ELi-väliste riikide pahatahtliku mõju vastu, kelle eesmärk on laiendada oma poliitilist, majanduslikku ja strateegilist mõju;

3. rõhutab, et ühinemine on peamine vahend püsiva rahu, demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste edendamiseks, piirkondliku leppimise ja stabiilsuse soodustamiseks ning kandidaatriikide ja ELi naaberriikide kaitsmiseks pahatahtliku välissekkumise eest, eelkõige Venemaa poolt; on seisukohal, et laienemispoliitika on hädavajalik ELi mõju suurendamiseks kasvanud geopoliitilise ebastabiilsuse ajal; rõhutab, et ELi jõukus ja julgeolek põhinevad tema suutlikkusel kaitsta demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi ja reeglitel põhinevat mitmepoolset korda; tuletab meelde ühiseid kultuurilisi, ajaloolisi ja inimestevahelisi sidemeid, mis laienemisprotsessis osalevaid riike ja liikmesriike seovad;

ELi laienemise strateegilised prioriteedid: tulemuspõhine protsess ja tingimuslikkus

4. väljendab heameelt viimastel aastatel tehtud edusammude üle, mis muudavad ELi laienemise lähitulevikus tõenäoliseks; tunnustab Montenegrot ja Albaaniat märkimisväärsete edusammude eest, märkides nende püüdlusi viia läbirääkimised lõpule vastavalt 2026. aasta lõpuks ja 2027. aasta lõpuks; nõuab tungivalt, et ELi institutsioonid, eelkõige nõukogu, peegeldaksid seda eesmärki, kõrvaldaksid ELi poolelt takistused ning suurendaksid seeläbi protsessi usaldusväärsust ja prognoositavust, järgides samal ajal täielikult ja rangelt tulemuspõhist põhimõtet; väljendab heameelt asjaolu üle, et Bosnial ja Hertsegoviinal on kandidaatriigi staatus, ning julgustab riiki võtma reformide elluviimiseks lisameetmeid;

5. tunnustab Ukraina märkimisväärset vastupanuvõimet ja pühendumust Euroopa poole liikumisele Venemaa agressioonisõjast hoolimata; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid jätkaksid Ukraina toetamist, ning peab kahetsusväärseks, et nõukogu ei jõudnud Venemaa külmutatud varade kasutamises kokkuleppele; kiidab Moldovat ELiga ühinemise poole tehtud suurte edusammude eest, jõudes sõelumisprotsessiga hoolimata jätkuvatest hübriidohtudest edukalt lõpuni; nõuab, et kiiresti avataks läbirääkimispeatükkide teemaplokid Ukraina ja Moldovaga, ning nõuab tungivalt, et Ungari valitsus hoiduks läbirääkimiste alustamise edasisest blokeerimisest;

6. kordab, et ELi lepingu artikli 49 kohaselt võib iga Euroopa riik taotleda ELi liikmeks saamist, tingimusel et ta austab ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi, sealhulgas inimväärikust, vabadust, demokraatiat, võrdsust, õigusriiki ja inimõigusi, sealhulgas vähemuste õigusi; võtab teadmiseks, et toetus ELi liikmesusele on suurenenud mitmes riigis, kes varem ELiga ühinemiseks valmistusid, sealhulgas Islandis, kes kavatseb korraldada ühinemisläbirääkimiste taasalustamise üle 2027. aastal referendumi, ning innustab ELi juhte jätkama selliste riikidega tihedamate sidemete loomist; märgib, et 26. märtsil 2025 võttis Armeenia parlament vastu seaduse, millega toetatakse ametlikult ELi liikmesust ja kutsutakse riigi valitsust üles alustama ELiga ühinemise protsessi, ning on seisukohal, et Armeenia demokraatiat tugevdavad püsivad reformid võivad avada ELi ja Armeenia suhetes ümberkujundava etapi; väljendab heameelt Gröönimaa võimalike algatuste üle tugevdada ELiga oma poliitilisi, institutsioonilisi ja majanduslikke sidemeid, arvestades kasvavat toetust ELiga ühinemisele;

7. tuletab meelde, et eelmised laienemisvoorud soodustasid märkimisväärset majanduskasvu nii uutes kui ka vanades liikmesriikides; rõhutab, et tänu vabale liikumisele paranesid tööväljavaateid ja palgad ning rahasaadetiste abil vähenes vaesus; rõhutab, et laienemine on avaldanud head mõju elatustasemele, parandades tööõigust, tervishoidu ja ohutust, soolist võrdõiguslikkust, digiteenuseid, haridust ja mittediskrimineerimist;

8. kordab, et ELiga ühinemine peab jääma tulemuspõhiseks ja tagasipööratavaks protsessiks ning et iga taotlejat tuleb hinnata

Kopenhaageni kriteeriume täitmise, ELi õigustikuga kooskõla ja kõigi laienemisraamistikus sätestatud lisatingimuste põhjal; rõhutab, et iga riigi liikumist ELiga integreerumise poole tuleb hinnata tema enda tulemuste põhjal ning et ühtegi riiki ei tohiks teisega siduda ega käsitleda paketi osana; rõhutab, et ELi väärtuste ja aluspõhimõtete juurde ei vii otseteed;

9. rõhutab, et kuigi protsess peaks muutuma järkjärgulisemaks ja dünaamilisemaks koos konkreetsete reformieesmärkide, tegevuskavade ja vahetähtaegadega, ei ole liikmesust võimalik saada kiirkorras, sest see võib mõjutada ühinemisprotsessi terviklikkust; märgib, et mitu kandidaatriiki on juba seadnud kaugeleulatuvad eesmärgid läbirääkimiste lõpuleviimiseks, mida tuleks julgustada, kui sellega kaasnevad konkreetsed reformid;

10. rõhutab, et õigusriigi põhimõte, demokraatlikud reformid, meediavabadus ja põhiõigused, sealhulgas vähemuste õigused, peavad jääma laienemise esiplaanile; rõhutab, kui oluline on kohtusüsteemi sõltumatus, korruptsioonivastane võitlus, kodanikuühiskonna kaasamine ja toetamine ning soodne keskkond ilma hirmutamiseta, mis on ELi liikmesuse poole kestliku liikumise põhilised eeltingimused, eriti ajal, mil autoritaarsed suundumused kasvavad; rõhutab, et läbirääkimiste kõigi teiste peatükkide puhul tuleb juhinduda põhivaldkondades tehtud edusammudest;

11. rõhutab vajadust saavutada sooline võrdõiguslikkus ja seda süvalaiendada, sealhulgas soolise ja perevägivalla kaotamise kaudu, kaitsta laste õigusi ja nende juurdepääsu kvaliteetsele haridusele ning rakendada kogu ühinemisprotsessi vältel täielikult mittediskrimineerimise põhimõtet, sealhulgas LGBTIQ+ kogukonna ja puuetega inimeste suhtes; rõhutab, et inimõigusi tuleb kaitsta mitte ainult õigusaktides, vaid ka järjepideva praktilise rakendamise kaudu; rõhutab, et kõik laienemisprotsessis osalevad riigid peavad tagama vähemuste tõelise esindatuse kõigil valitsemistasanditel, säilitama vähemuste kultuurilise ja keelelise identiteedi, tagama juurdepääsu kvaliteetsele haridusele vähemuskeeltes ning võitlema tulemuslikult vaenukõne ja vaenust ajendatud kuritegude vastu;

12. kutsub komisjoni üles lisama oma iga-aastasesse õigusriigi olukorda käsitlevasse aruandesse kõik laienemisprotsessis osalevad riigid, keda see aruanne praegu ei hõlma; on eriti mures kohtusüsteemi jätkuvate puuduste ja reformide seisaku pärast, katsete pärast pöörata tagasi edusammud korruptsioonivastases võitluses, piiratud edusammude pärast avaliku halduse reformides, valimisi käsitlevate õigusaktide ebapiisava vastavusseviimise pärast Euroopa standarditega, samuti ühiskonna polariseerumise, kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemise ja rahumeelse kogunemise õiguse mahasurumise pärast mõnes laienemisprotsessis osalevas riigis;

13. rõhutab, et ELis ega riikides, kes soovivad saada ELi

liikmesriikideks, ei ole kohta ässitava retoorika, genotsiidi eitamise või sõjakurjategijate ülistamise jaoks; rõhutab, et minevikule vastu astumine on ainus viis, kuidas tagada tõeline leppimine, mis on jõuka ühiskonna ja eduka integratsiooni jaoks ülitähtis;

14. julgustab laienemisprotsessis osalevaid riike jätkama otsusekindlalt vajalike reformide elluviimist õigel ajal ning tegema käegakatsutavaid ja pöördumatuid edusamme, alustades põhialustest; rõhutab vajadust pidevate pingutuste järele meedia pluralismi edendamisel, ajakirjanike õiguste kaitsmisel, uuriva ajakirjanduse jaoks soodsa keskkonna säilitamisel ja väljendusvabaduse tagamisel kõigis laienemisprotsessis osalevates riikides, rakendades samal ajal mõjusaid mehhanisme, et tegeleda ajakirjanike vastu suunatud vaenukõne, laimukampaaniate, ahistamise, ähvardamise ja rünnakutega; nõuab selliste kuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist, võideldes samal ajal meedia koondumise, poliitilise ja majandusliku surve ning meedia rahastamise ja omandisuhete läbipaistmatuse vastu;

15. rõhutab vajadust suurendada kodanike osalust ja kodanikuühiskonna kaasamist laienemisprotsessi; rõhutab selliste kodanikuühiskonna organisatsioonide rolli, kellel on tõendatud tulemused ja valdkondlikud eksperditeadmised reformide sõelumisel, nende üle läbirääkimiste pidamisel, nende rakendamisel ja seiramisel, tagades läbipaistvuse, vastutuse ja üldsuse usalduse ühinemisprotsessi vastu; rõhutab nende töö pideva toetamise ja ohutu tegevuskeskkonna tähtsust; nõuab tungivalt, et suurendataks riikide teadlikkust sellest, kui tähtis on toetada kodanikuühiskonda ja suurendada riigi toetust selle tegevusele, sealhulgas selleks, et valmistuda muutusteks rahastamises pärast ELiga ühinemist;

16. kordab oma seisukohta, et kooskõla ELi ÜVJPga on üks peamisi näitajaid, mis näitab kandidaatriigi selget geostrateegilist suunitlust, pühendumust ELi põhiväärtustele ja põhimõtetele ning tema valmisolekut saada tulevikus ELi liikmeks;

17. märgib, et mõni kandidaatriik, eelkõige Ukraina, juba annab Euroopa julgeolekusse ja kaitsesse oma panuse; avaldab sügavat austust ja suurt tänu Ukraina rahvale, kes maksab euroopaliku eluviisi säilitamise eest iga päev kõrgeimat hinda;

18. väljendab heameelt Lääne-Balkani partneritega peetava ÜVJP dialoogi eduka taasalustamise üle ning rõhutab nende partnerlussuhete tähtsust rahu ja julgeoleku jaoks; nõuab tungivalt, et kõik kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid seaksid prioriteediks viia oma poliitika ÜVJPga kiiresti vastavusse, ning kordab, et riik saab ühineda alles siis, kui tema poliitika on täielikult ÜVJP ja ELi viisapoliitikaga vastavusse viidud, sealhulgas võttes vastu ja rakendades piiravaid meetmeid; märgib, et kõige murettekitavam areng ja demokraatia tagasilangus jätkub laienemisprotsessis osalevates riikides, kus ÜVJP vastavusse viimise

määr on madalaim, ning riikides, mille ELiga ühinemise protsess on sisuliselt seiskunud, eelkõige Serbias, Gruusias ja Türgis; nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid teeksid kõik endast oleneva, et takistada teistel laienemisprotsessis osalevatel riikidel nende riikide eeskuju järgida; rõhutab, et süsteemne kõrvalekaldumine oma poliitika ÜVJPga vastavusse viimisest on ELiga ühinemise üks peamisi takistusi; ootab, et kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid järgiksid ühinemisprotsessi põhikomponendina täielikult ka ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat (ÜJKP), sealhulgas selle põhimõtteid, eesmärke ja missioone; julgustab välisasjade nõukogu kutsuma oma tippkohtumistele külalistena selliste laienemisprotsessis osalevate riikide välisministreid, kelle poliitika on ÜVJPga täielikult kooskõlas;

19. märgib, kui oluline on tugevdada kandidaatriikide rolli Euroopa julgeolekus ja kaitses, ning toetab nende tulemuspõhist osalemist valitud ELi kaitsevahendites, -programmides ja -projektides ning neile vaatlejastaatuse andmist Euroopa Kaitseagentuuris; nõuab tungivalt nende kaasamist arutellu ja valmisolekusse anda Ukrainale julgeolekutagatised; tunnustab mitme kandidaatriigi panust ELi ÜJKP missioonidesse ning nende võitlust ELi-vastase välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise ning hübriidohtude vastu ning rõhutab, et tihedam integratsioon tugevdab kollektiivset julgeolekut ja hübriidohtudele vastupanuvõimet;

20. toonitab, et poliitika ÜVJPga vastavusse viimata jätmine ohustab ELi julgeolekut, näiteks võimaldab see ELi-väliste riikide kodanikel saada ELi viisavaba reisimise õiguse, andes neile kandidaatriigi kodakondsuse, või suurendada veelgi sõltuvust Hiinast; nõuab selgeid tingimusi koostööks geopoliitiliste rivaalidega, kes püüavad õõnestada reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda ja Euroopat nõrgestada;

21. rõhutab, et üks ELiga ühinemise eeltingimusi on piirkondlik koostöö, eriti Lääne-Balkanil; rõhutab, et leppimine, mis viib heanaaberlike suheteni, on ELiga eduka ühinemise alus; rõhutab lisaks, et ELi ja kolmandate riikide lahendamata küsimused tuleks lahendada kahepoolselt, kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja väljakujunenud põhimõtetega, ning neid ei tohiks kasutada laienemise takistamiseks; hoiatab, et liigsed viivitused võivad avaldada kahjulikku mõju nii avalikule arvamusele kui ka kandidaatriikide poliitilisele pühendumusele;

22. tuletab meelde, et ELiga ühinemise protsess sõltub ELi läbirääkimisraamistikes esitatud tingimuste täitmisest, heanaaberlike suhete edendamisest ning kahepoolsete ja rahvusvaheliste kokkulepete järgimisest kooskõlas Kopenhaageni kriteeriumidega ning põhineb riigi enda saavutustel; kutsub nõukogu üles vältima seda, et Kopenhaageni kriteeriumidega mitteseotud kahepoolsed küsimused takistaksid edasiminekut;

23. rõhutab, kui tähtis on Belgradi ja Prishtina dialoog, mis on Serbia ja Kosovo jaoks ülioluline selleks, et Euroopa poole edasi liikuda, ning mis aitab kaasa piirkondlikule stabiilsusele ja heaolule, samuti Põhja-Makedoonia ja Kreeka Prespa kokkuleppe ning Põhja-Makedoonia ja Bulgaaria sõpruse, heanaaberlikkuse ja koostöö lepingu jätkuva heauskse rakendamise tähtsust kooskõlas ELi läbirääkimisraamistikuga;

24. kordab oma seisukohta sõjaaegsete ja kommunistlike ajalooarhiivide avamise ja avaldamise tähtsuse kohta, et võimaldada tõe otsimist ja leppimist ning tugevdada demokraatlikku valitsemistava; rõhutab, kui oluline on täielikult rakendada riigisiseseid ja rahvusvahelisi kohtuotsuseid ning täita sõjakuritegusid ja kadunud isikuid käsitlevaid rahvusvahelisi kohustusi ning käsitleda sõjakurjategijate ülistamise ja ajaloo ümberkirjutamise probleemi;

25. rõhutab, et saavutatust lähtumise põhimõte võib hõlmata ühinemisläbirääkimiste peatamist või tagasipööramist põhiväärtustest taganemise korral ning läbirääkimised jätkuvad alles siis, kui reformide elluviimisel on tehtud piisavaid edusamme; rõhutab, et riigid, kelle tulemused demokraatliku valitsemistava valdkonnas on kehvad, peavad leppima tagajärgedega, tagamaks, et ühinemisprotsess jääb tõeliselt tulemuspõhiseks; kordab, et EL peab kandidaatriikides ennetavalt toetama demokraatlikke alustalasid, et tugevdada stabiilsust ja reformitempot;

26. nõuab laienemispoliitika põhjalikku hindamist, mis hõlmaks nii sisulisi kui ka põhiaspekte, et hinnata, miks mõni laienemisprotsessis osalev riik on teinud niivõrd piiratud edusamme, eelkõige õigusriigi, inimõiguste ja demokraatia valdkonnas; nõuab, et hinnataks mitte ainult seadusandlikul tasandil, vaid ka rakendamisel tehtud edusamme;

27. kutsub komisjoni üles looma rühma, et seirata reformide rakendamist põhiküsimustes, kus kiired edusammud või tagasiminek on sageli kõige nähtavamad ning võivad ühinemisprotsessi usaldusväärsust ja kestlikkust märkimisväärselt mõjutada;

28. tunnistab, et suured vead varem lõpule viidud laienemisprotsessides võimaldasid pärast ELiga ühinemist demokraatia tagasilangust, õõnestades seeläbi ELi laienemispoliitika usaldusväärsust; märgib, et kandidaatriikides, kus ELi liikmesuse poole tehtud edusammud on puudulikud, peaks EL suurendama oma abi väärtustel põhinevatele ELi-meelsetele demokraatlikele kodanikuühiskonna osalejatele, kes on pühendunud reformidele ja Euroopa väärtustele;

29. kutsub ELi delegatsioone kohapeal üles kohaldama järjepidevalt usaldusväärset ja tulemuspõhist lähenemisviisi, mis põhineb õigusriigi põhimõtte austamisel ja inimõiguste kaitsel;

Laienenud liidu tulemusliku toimimise tagamine

30. on seisukohal, et laienemiseks valmistumine peaks toimuma nii ELis kui ka laienemisprotsessis osalevates riikides paralleelselt, et tagada laienenud liidu tulemuslik toimimine;

31. kordab oma nõudmist, et ELi institutsioonid ja liikmesriigid viiksid ellu vajalikud reformid, et tugevdada ELi ja Euroopa strateegilist autonoomiat, tagades, et selliste reformide puudumine ei lükkaks uute riikide ühinemist edasi;

32. kordab oma nõudmist suurendada ELi tegutsemisvõimet, võttes ühinemisprotsessiga seotud valdkondades kasutusele kvalifitseeritud häälteenamuse, kaotades eelkõige ühehäälsuse nõude laienemisprotsessi vaheetappides siis, kui tahetakse avada ja sulgeda üksikud läbirääkitavad teemavaldkondi ja peatükke; peab kahetsusväärseks asjaolu, et ühehäälsuse liigne kasutamine laienemisprotsessi vaheetappides on ELi laienemist korduvalt aeglustanud ja õõnestab rahva toetust ELiga integreerumisele;

33. peab vajalikuks ELi valdkondliku poliitika läbivaatamist, et hinnata, kuidas kohaneda uute liikmesriikidega ja tagada laienenud liidu tõhus toimimine; väljendab heameelt eelseisva laienemiseelse poliitika läbivaatamise üle, mis on oluline samm liidu ettevalmistamisel uuteks liikmeteks;

34. rõhutab, et laienemisprotsessil on märkimisväärne potentsiaal saavutada lähenemine mitmes põhivaldkonnas, nagu majandus, keskkonnakaitse ja julgeolek, nagu on näidanud eelmised laienemisvoorud; väljendab heameelt lähenemise varajase mõju üle, mille on vallandanud Euroopa perspektiiv; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitikal ja ühisel põllumajanduspoliitikal on keskne roll ELi liikmesriikide vahelise lähenemise edendamisel ning neid tuleks liidu laienemise seisukohast kaitsta;

35. tunnistab, kui tähtis on järk-järgult lõimida tulemuspõhiselt ja tagasipööratavalt ELi ühisesse poliitikasse, näiteks ühtsesse turgu, sealhulgas digitaalsesse ühtsesse turgu, need kandidaatriigid, kes teevad ELiga seotud reformide elluviimisel märkimisväärseid edusamme, säilitades samal ajal täielikult ELi siseturu terviklikkuse ja võrdsed võimalused; rõhutab, et kuigi kandidaatriikide järkjärguline lõimimine võib aidata neil rakendada ELi õigustikku ja seega muuta üleminek ELi liikmesusele sujuvamaks, ei saa see asendada ELi täisliikmesust; rõhutab, et tulevastel liikmesriikidel peaksid olema praeguste liikmesriikidega samad õigused ja kohustused, ning on kindlalt vastu eri liikmeklasside loomisele;

36. rõhutab, et järk-järgult integreerumise kõige tasuvam ja paremini saadud tulemus on viisanõude kaotamine; toetab uusi reegleid, mis võimaldaksid peatada viisanõude kaotamise selliste laienemisprotsessis osalevate riikide kodanike suhtes, kes vastutavad demokraatia tagasilanguse ja inimõiguste raskete rikkumiste eest, sealhulgas rahumeelsete meeleavaldajate, kodanikuühiskonna,

meediatöötajate ja opositsioonipoliitikute tagakiusamise ja nende suhtes toimepandud vägivalla eest;

37. rõhutab, et kandidaatriikidele peaksid olema kättesaadavad järkjärgulise integratsiooni võimalused kooskõlas tulemuspõhise ja tingimuslikkusel põhineva lähenemisviisiga; rõhutab, et on vaja tagada järkjärgulise integratsiooni tagasipööratavus juhtudel, kui kandidaatriik ei täida oma kohustusi;

38. kordab, et laienemisprotsessi tuleks toetada, kaasates kandidaatriigid ELi institutsioonide töösse, sealhulgas lubades neil osaleda vaatlejana asjaomastes organites ja institutsioonides, sealhulgas Euroopa Parlamendis ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametis;

39. rõhutab, kui tähtis on suurendada Euroopa riikide ühiskonnas üldsuse teadlikkust ELi laienemisest ja selle kesksest rollist Euroopa integratsiooni tulevikukindlaks muutmisel; rõhutab, et edukas laienemisprotsess sõltub märkimisväärselt selgest ja läbipaistvast kommunikatsioonistrateegiast;

Laienemisprotsessis osalevate riikide toetamine ELi liikmeks saamisel

40. rõhutab, et lisaks igale läbirääkijariigile individuaalsete reformieesmärkide, tegevuskavade ja vahetähtaegade kehtestamisele peaks EL parandama selle protsessi läbipaistvust ning kehtestama selged ja prognoositavad tähtajad nende kandidaatriikide ühinemiseks, kes on ühinemisteel kõige kaugemale jõudnud, et vältida tempo ja usaldusväärsuse kaotust; on veendunud, et ELi laienemine peaks toimuma niipea, kui kõik ühinemistingimused on asjaomastes kandidaatriikides täidetud;

41. rõhutab, et institutsioonide toimimist ja sõltumatust mõjutavaid olulisi reforme ei tohi teha kiirustades ega neid poliitiliselt ära kasutada, eriti keeruka põhiseadusliku korraga kandidaatriikides; rõhutab, et kiirendatud menetlused või surve poliitilisest ajakavast kinnipidamiseks ei tohi toimuda reformide õigusliku kvaliteedi ja institutsioonilise terviklikkuse arvelt;

42. on seisukohal, et ühinemiseelne finantsabi, sealhulgas Lääne-Balkani, Ukraina ja Moldova rahastud, on otsustava tähtsusega tagamaks, et laienemisprotsessis osalevad riigid saavad struktureeritud rahalist toetust institutsioonilisteks ja majanduslikeks muutusteks; rõhutab, et kogu ELi finantsabi puhul tuleb järgida ühinemiseelse toetuse tingimuslikkust, sealhulgas seoses õigusriigi põhimõtte ja korruptsioonivastase võitlusega, ja seda säilitada, et kaitsta ELi ja mõlema poole kodanike finantshuve; märgib vajadust kohandada ühinemiseelse abi rahastamisvahendi rakendamise korda, et hõlbustada struktuurifondide kasutamiseks vajalikku ettevalmistus- ja õppeprotsessi;

43. rõhutab, et laienemine nõuab finantsreforme, et lahendada muu hulgas ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika probleeme ning tagada, et ELi eelarvega on jätkuvalt võimalik viia ellu olemasolevaid programme ja poliitilisi prioriteete;

44. märgib, et komisjoni ettepanekus järgmise mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kohta nimetatakse laienemist selgelt üheks ELi strateegiliseks prioriteediks; rõhutab, et laienemine on instrumendi „Globaalne Euroopa“ keskne sammas, mis moodustab selle kavandatavast eelarvest 21 % (43,1 miljardit eurot) ja hõlmab kõiki praeguseid ja potentsiaalseid kandidaatriike ning idanaabruse partnereid ning millest rahastatakse sihtotstarbeliselt ühinemiseelset abi, institutsioonide tugevdamist ja ELi-siseseid ettevalmistusi tulevasteks ühinemisteks;

45. nõuab uue mitmeaastase finantsraamistiku raames piisavat ühinemiseelset rahastamist, mis sobib ELi eeldatavaks laienemiseks finantsraamistiku kohaldamise ajal, arvestades et mõni kandidaatriik ühineb ELiga tõenäoliselt tulevase mitmeaastase finantsraamistiku kohaldamisperioodil; nõuab selgeid ja järjepidevaid eraldisi ning ühinemiseelsete vahendite eraldamist kandidaatriikidele ja potentsiaalsetele kandidaatriikidele mitmeaastase finantsraamistiku instrumendi „Globaalne Euroopa“ samba raames ning rõhutab, et neid tuleb kaitsta ümbersuunamise eest muudele välisprioriteetidele ning need peaksid selgelt sisaldama põhivaldkondade prioriteete, parandades samal ajal ühinemiseelse abi nähtavust ja läbipaistvust; rõhutab, et rahaliste vahenditega tuleb otseselt toetada õigusriiki, avaliku halduse reformi, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning kohalike kodanikuühiskonna osalejate ja sõltumatu meedia mõjuvõimu suurendamist, et tagada läbipaistvus, vältida rahaliste vahendite väärkasutust ja säilitada abi saavate riikide valitsuste avalik aruandekohustus; kutsub komisjoni üles järjekindlalt kohaldama sihipärast tingimuslikkust, mis põhineb selgetel edusammude võrdlusalustel, reformide premeerimisel ja karistamisel tagasimineku või pideva edusammude puudumise eest;

46. kordab oma nõudmist luua Euroopa Prokuratuuri ja läbirääkijariikide toimiva koostöö raamistik; julgustab kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike sõlmima kiiresti Euroopa Prokuratuuriga kahepoolsed koostöölepingud, et hõlbustada tihedat koostööd ja süüdistuste esitamist ELi vahendite väärkasutamise eest;

47. rõhutab vajadust tugevdada ja paremini kooskõlastada keskkonna-, kliima- ja loomade heaolu meetmete rakendamise rahastamist ning kandidaatriikide suutlikkuse suurendamise toetamist; märgib nende meetmete sektoriülest olemust ja suuri kulusid ja seda, et need on kestliku arengu, ELi rohelise kokkuleppe ja loomade heaolu käsitlevate õigusaktidega vastavusse viimise ning ühtse turuga integreerumise seisukohast üliolulised;

48. rõhutab, kui tähtis on kaasata kandidaatriigid käimasolevatesse ja

tulevastesse ELi projektidesse, milles käsitletakse ELi ühenduvust, transporti, energiataristut, rohepööret, digitaalset turvalisust, vastupanuvõimet ja sõjaväelist liikuvust, et tugevdada keerulises geopoliitilises keskkonnas Euroopa julgeolekut;

49. rõhutab Musta mere piirkonna strateegilist tähtsust kogu Euroopa maailmajao julgeoleku ja heaolu jaoks; rõhutab vajadust parandada Ukraina, Moldova, Rumeenia, Bulgaaria ja Türgi vahelist ühendatust transpordi-, energia- ja digitaristu valdkonnas, et tugevdada piirkondlikku vastupanuvõimet, mitmekesistada tarneahelaid ja tagada alternatiivsed kaubateed;

50. rõhutab transpordi- ja energiataristu projektide strateegilist tähtsust ELi idanaabruses ja Lääne-Balkanil, et tugevdada ELi geostrateegilist autonoomiat, ning nõuab nende kiiret lõpuleviimist ja täielikku toimivuse tagamist;

51. on mures Hiina kasvava mõju pärast laienemisprotsessis osalevates riikides, Hiina finantsabiprogrammidest tuleneva majandusliku ja poliitilise sõltuvuse pärast ning märkimisväärsete investeeringute pärast sellistes põhisektorites nagu energeetika, telekommunikatsioon, taristu ning kaevandus- ja toorainesektor, ning pikaajaliste tagajärgede pärast demokraatlikule vastupanuvõimele, majandusjulgeolekule ja Euroopa huvidele; nõuab ELi jõulisemat ja nähtavamat osalemist, sealhulgas usaldusväärsete investeerimisalternatiivide kaudu;

52. väljendab heameelt reaalsete tulemuste üle, mida on saavutatud ELi ja Lääne-Balkani riikide vaheliste rändlustasude vähendamisel; kutsub komisjoni üles kiirendama pingutusi sellise rändluskorra laiendamiseks kõigile laienemisprotsessis osalevatele riikidele, et saavutada võimalikult kiiresti põhimõtte „rändle nagu kodus“ rakendamine kõigis kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides ning kaasata nad ühtsesse euromaksete piirkonda;

53. nõuab suuremat keskendumist inimkapitali tehtavatele investeeringutele, et edendada kandidaatriikides konkurentsivõimet ja innovatsiooni ning leida noorte töötusele reaalsed lahendused;

54. kordab oma üleskutset nõukogule, komisjonile ja Euroopa välisteenistusele tugevdada laienemisprotsessis osalevates riikides ja liikmesriikides ennetavat ja strateegilist teabevahetust ELi liikmesuse käegakatsutava kasu kohta, töötades üldteavet pakkuvate kommunikatsioonikampaaniate asemel välja kohandatud, faktipõhised ja tulemustele suunatud kommunikatsioonistrateegiad, mis põhinevad ELi eesmärkidel ning millesse kaasatakse kohalik kodanikuühiskond ja meedia; rõhutab sellega seoses noorte põhirolli, kuna noorteliikumised on korduvalt osutunud kandidaatriikides demokraatiameelsele aktivismile kaasaaitamisel ülitähtsaks; kordab lisaks oma üleskutset komisjonile tagada, et ELi toetus ja investeeringud, sealhulgas selged viidad ja ELi lipp, oleksid

kandidaatriikides täielikult nähtavad ning et kodanikud oleksid neist teadlikud, sealhulgas juhul, kui toetust ja investeeringuid suunatakse rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu; rõhutab, et kuigi Ameerika Ühendriigid on lõpetanud kandidaatriikide sõltumatu meedia ja kodanikuühiskonna osalejate toetamise, on ELil suur huvi sellega seoses kiiresti tegutseda; rõhutab, et kodanike toetus on ratifitseerimisprotsessides otsustava tähtsusega ning seetõttu peab teabevahetus toimima nii mõistuse kui ka emotsioonide tasandil; nõuab tungivalt, et ELi institutsioonid edendaksid laienemise üle kaasavaid avalikke arutelusid, kaasates üldsust sisukasse arutellu ning võimaldades neil protsessis tulemuslikult osaleda; rõhutab, kui tähtis on kodanike suurem rohujuuretasandi kaasamine laienemisprotsessi nii ELi liikmesriikides kui ka läbirääkijariikides;

55. rõhutab, kui tähtis on laienemisprotsessis osalevate riikide ametiasutuste ja poliitiliste liidrite osatähtsus selles, et luua erakondadevaheline koostöö ELiga ühinemise reformide elluviimiseks, ühiskonnaülese konsensuse säilitamisel ELi liikmesuse suhtes ning kodanike tõhusal ja järjepideval teavitamisel ELiga ühinemise eelistest; rõhutab kodanikuühiskonna organisatsioonide põhirolli ELi integratsiooni käsitleva faktipõhise avaliku arutelu edendamisel, desinformatsiooni vastu võitlemisel ja faktidel põhineva avaliku arutelu hõlbustamisel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles süsteemselt kaasama kodanikuühiskonna osalejaid laienemise ja ELi toetatavate reformidega seotud strateegilisse kommunikatsiooni;

56. nõuab tungivalt, et komisjon kasutaks oma üldsusele suunatud teabevahetuses, sealhulgas kõrgeimal tasandil, selgemat ja otsesemat sõnastust, teavitades muu hulgas puudustest, edusammude puudumisest ja tagasilangusest, eelkõige õigusriigi valdkonnas, et kaitsta tingimuslikkust ja ELi põhiväärtusi ning säilitada Euroopa-meelsete ja demokraatiameelsete osalejate seas usaldus;

57. nõuab, et ELi institutsioonid ja liikmesriigid osaleksid täielikult kandidaatriikide reformiprotsesside edasises tugevdamises, eelkõige suurendades nende haldussuutlikkust sihipäraste suutlikkuse suurendamise programmide kaudu; nõuab ELi liikmesriikide ja laienemisprotsessis osalevate riikide akadeemilise ja hariduskoostöö edendamist, soodustades koolituskursusi, milles keskendutakse Euroopa väärtustele ja õigusriigile, heale valitsemistavale, avalikule haldusele ja korruptsiooni kaotamisele, ning luues laienemisprotsessis osalevate riikide, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ametnikele ühise koolituskoha; rõhutab mestimisprojektide edu valdkondlike eksperditeadmiste edastamisel ning vajadust sellele heale kogemusele tugineda, muu hulgas selleks, et suurendada laienemisprotsessiga seotud vastutust liikmesriikides; rõhutab, et suutlikkuse suurendamise programmides tuleks seada esikohale ka sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide tugevdamine ja nende tegevusruumi kaitsmine; kutsub komisjoni üles toetama programme, millega suurendatakse kohalike

kogukondade, vabatahtlike ja kodanikualgatuste mõjuvõimu ning edendatakse demokraatlikku kultuuri, Euroopa väärtusi ja sotsiaalset ühtekuuluvust;

58. rõhutab parlamentaarse diplomaatia, vastutuse ja ELi demokraatia toetamise programmide rolli reformide hoo säilitamisel; kordab oma valmisolekut tõhustada korrapärast ja läbipaistvat dialoogi ning koostööd kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide parlamentidega, tuginedes varasematele headele kogemustele ja edukatele formaatidele, kasutades täielikult ära Euroopa Parlamendi olemasolevaid demokraatia toetamise vahendeid ja algatusi ning edendades ELiga ühinemise protsessi ja sellega seotud reformide üle suuremat parlamentaarset järelevalvet;

59. rõhutab vajadust valimisreformide järele, millega tagatakse rahvusvaheliste standardite kohased vabad, õiglased ja demokraatlikud valimised; rõhutab, et rahalise toetuse ja edusammude eeltingimused on pluralismi, erakondade usaldusväärsuse, erakondade ja meedia rahastamise läbipaistvuse võrdlusalused ning kohtusüsteemi ja meedia sõltumatus; julgustab ELi ja liikmesriike kasutama kodanikke, parlamente, kodanikuühiskonda ja noori kaasavaid osalusvahendeid, et vahetada arvamusi, suurendada vastastikust mõistmist ja tekitada vastutustunnet enne ametlikku ühinemist;

60. on mures ulatuslike ja pahatahtlike desinformatsioonikampaaniate pärast, mida Venemaa ja teised osalejad on aastaid pidevalt ellu viinud ja mis on alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest intensiivsemaks muutunud; märgib, et kandidaatriigid, potentsiaalsed kandidaatriigid ja ELi naaberriigid on olnud Venemaa välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumise operatsioonide selge kese, kusjuures nende üks eesmärk on diskrediteerida ELi ja vähendada ELi integratsiooni tajutavat väärtust;

61. julgustab pidama tugevamat ELi dialoogi kodanikuühiskonnaga ning suurendama toetust sõltumatule uurivale meediale, faktikontrolliorganisatsioonidele ja meediapädevusega tegelevatele kodanikuühiskonna organisatsioonidele, et võidelda tulemuslikult desinformatsiooni ning välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste vastu; rõhutab vajadust jätkuva toetuse ja tiheda koostöö järele kõigi laienemisprotsessis osalevate riikidega, kes seisavad ELile lähenemisel silmitsi tugeva välissekkumisega ja sekkumisega valimisprotsessidesse; nõuab ELi Moldova partnerlusmissioonist saadud kogemuste rakendamist; rõhutab, kui tähtis on hinnata ja parandada selliste ELi vahendite tulemuslikkust, mille eesmärk on aidata kandidaatriikidel võidelda välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste vastu; väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle laiendada kavandatavat Euroopa demokraatia kaitse programmi läbirääkijariikidele, tugevdades seeläbi nende suutlikkust reageerida sellistele ohtudele nagu

välisriigist lähtuvad infomanipulatsioonid ja sekkumised ning desinformatsioonikampaaniad; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles süvendama koostööd laienemisprotsessis osalevate vähekaitstud riikidega teabealase vastupanuvõime, küberturvalisuse ja hübriidohtude valdkonnas; kutsub Euroopa välisteenistust ja kolmandates riikides tegutsevaid ELi delegatsioone üles veelgi tugevdama oma suutlikkust ELi ÜVJP vastase desinformatsiooni ja propagandaga võitlemisel ja nende tõkestamisel, sealhulgas investeerides välismõjuga võitlemiseks mõeldud teabevahetuskampaaniatesse;

62. märgib murega, et Venemaa on üha enam kujutanud end traditsiooniliste väärtuste ülemaailmse kaitsjana, kasutades oma õigeusu kirikut desinformatsiooni ja pehme jõu projitseerimise vahendina, eelkõige endistes Nõukogude Liidu riikides; rõhutab, et selliste tavade eesmärk on õõnestada demokraatiat, sotsiaalset ühtekuuluvust ja Euroopa-meelseid suundi; nõuab, et ÜVJP ja laienemispoliitika sisaldaksid selle mõju vastu võitlemiseks erimeetmed, mis hõlmavad usupõhist diplomaatiat, strateegilist kommunikatsiooni ja Nõukogude Liidu rõhumise ohvriks langenud usukogukondade toetamist;

o
o o

63. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning laienemisprotsessis osalevate riikide valitsustele ja parlamentidele.